

Yazar kasalarda “Yeni nesil”

SEYYAR POS CİHAZI İLE SATIŞ YAPAN TÜCCARLAR VE YOL KENARI OTOYOL HİZMETİ VERENLERİN 1 EKİM'DEN İTİBAREN "YENİ NESİL ÖDEME KAYDEDİCİ CİHAZ" KULLANMALARI GEREKİYOR. DİĞER YAZAR KASA KULLANAN ESNAF VEYA FİRMALAR AÇISINDAN İSE BU ZORUNLULUK GENEL OLARAK 2016 YILINDA BAŞLIYOR. BAZI HALLERDE (MALİ HAFIZA DOLUNCA) 2014 YILINDAN İTİBAREN DE BU CİHAZLARIN ALINMASI GEREKEBİLİYOR.

Geçtiğimiz haziran ayında yayınlanan bir tebliğ ile yazar kasa kullanan mükelleflere “yeni nesil ödeme kaydedici cihaz” kullanma zorunluluğu getirildi. Ancak uygulama konusunda bir geçiş süreci söz konusu. Buna göre, bazı mükellefler için yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma zorunluluğu başlamış olsa da, mükelleflerin çoğunluğu 2016 yılı başından itibaren bu kapsama giriyor.

Bu yazımızda öncelikle sıklıkla karşılaşılan soruları dikkate alarak, yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorunda olan mükellefler ile geçiş sürecine değineceğiz. Ardından bu cihazlarla düzenlenen satış fişleri ile banka POS belgelerinin (slip) birleştirilmesine ilişkin hazırlanan tebliğ taslağıyla ilgili bilgilere yer vereceğiz.

PERAKENDEDE ZORUNLU

Perakende satış yapan esnaf, yazar kasa (ödeme kaydedici cihaz-ÖKC) kullanmak zorunda. 3100 sayılı yasa ile getirilen bu zorunluluk yaklaşık 30 yıldır uygulanıyor. Teknoloji gelişti. Yazar kasaların yerini, daha akıllıları alıyor. Bunlara “yeni nesil ödeme kaydedici cihaz” deniyor.

3100 sayılı yasa kapsamında yazar

kasa kullanmak zorunda olan, yani nihai tüketicilere perakende olarak satış yapan birinci ve ikinci sınıf tüccarlar artık fatura vermek zorunda olmadıkları mal satışları veya hizmet ifalarında yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanarak fiş düzenleyecekler.

Bir satışın perakende satış sayılabilmesi için, malın aynen veya işlendikten sonra tekrar satışa arz edilmemesi, tüketilmesi veya sarf malzemesi olarak kullanılması ve satın alan kişilerin normal ihtiyacından fazla olmaması gerekiyor.

TOPTAN SATIŞ YAPANLAR

Toptan ticaretle uğraşan mükelleflerin yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetleri bulunmuyor. Bunun yanında, basit usule tabi olan esnaf da bu cihazları kullanmak zorunda değil.

AKARYAKIT İSTASYONLARI

Akaryakıt satışlarında özel nitelikli ödeme kaydedici cihaz kullanıldığından, pompalardan yapılan satışlarda seyyar EFT-POS (Banka POS'u) cihazı kullanılsa dahi bu mükelleflerin EFT-POS özellikli yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma zorunluluğu bulunmuyor.

Buna göre akaryakıt satışlarının mevcut uygulamaya göre pompalara bağlı ödeme kaydedici cihazlardan otomatik olarak çıkan fişlerle belgelendirilmesine devam edilecektir.

Ancak akaryakıt harici satışlarda (market, oto yıkama, yağ değişimi gibi) seyyar EFT-POS cihazı kullanılması halinde, bu satışların belgelendirilmesinde EFT-POS özellikli yeni nesil ödeme kaydedici cihazların kullanılması gerektiğini hatırlatmak isteriz.

DOKTORLAR VE DİŞÇİLER

Serbest meslek faaliyeti icra eden hekimlere (diş hekimleri ve veterinerler dahil) kredi kartı ile yaptıkları tahsilatlarında, 2008 yılından bu yana, özel bir POS cihazı kullanma mecburiyeti getirildi. Bu cihazlarla düzenlenen POS fişleri serbest meslek makbuzu olarak kabul ediliyor. Bu mükelleflerin, bedelini kredi kartı kullanmaksızın (nakit, çek, havale vb.) tahsil ettikleri hizmetler için ise serbest meslek makbuzu düzenlemeleri gerekiyor.

Ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyeti yalnızca birinci ve ikinci sınıf tacirlere getirildiğinden, serbest çalışan doktor ve diş hekimleri sadece yukarıda belirtilen belgeleri düzenleyecekler, ayrıca yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanmayacaklardır.

Diğer taraftan, şirket veya ortaklık şeklinde teşkilatlanan hekimler de fatura veya perakende satış fişi düzenlemeleri şartıyla ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetinin dışında bırakılmışlardır. Bu nedenle söz konusu mükelleflerin de yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma mecburiyetleri bulunmuyor.

KARGO İŞLETMELERİ

Kara, hava, deniz ve demiryolları ile yapılan yolcu ve yük taşımacılığı faaliyetiyle uğraşan mükellefler, ödeme kaydedici cihaz kullanma

mecburiyetinin dışında bırakılmıştır. Bu nedenle söz konusu mükellefler vermiş oldukları dağıtım ve kurye hizmetlerinin bedelini seyyar POS cihazı ile tahsil etse dahi, EFT-POS özelliği olan yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanma zorunlulukları bulunmuyor.

CIHAZ ÇEŞİTLERİ

Yeni nesil ödeme kaydedici cihazlar temel olarak;

- Basit/Bilgisayar bağlantılı
- EFT-POS özellikli (POS Yazar Kasa), cihazlar olmak üzere iki gruba ayrılıyor. Yeni nesil ödeme kaydedici cihaz almak isteyen mükellefler, Bakanlıktan onay alan firmaların listesine Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinden ulaşabilirler.

1 EKİM'DE BAŞLADI

Bazı mükellefler açısından zorunluluk 1 Ekim'de başladı. Buna göre aşağıdaki mükelleflerin 1 Ekim 2013 tarihinden itibaren EFT-POS özellikli yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanmaları gerekiyor.

- Faaliyetlerinde seyyar EFT-POS cihazı kullananlar,
- Yol kenarı otopark hizmeti verenler.

DIĞERLERİ 2016'DA

Ödeme kaydedici cihaz kullanmak zorunda olan diğer tüm mükellefler ise 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren basit/bilgisayar bağlantılı yeni nesil ödeme kaydedici cihazları olarak kullanmak zorundalar. Bu mükellefler belirtilen tarihten önce de yeni nesil ödeme kaydedici cihazları olarak kullanabilecekleri gibi, isterlerse EFT-POS özelliği olan yeni nesil ödeme kaydedici cihazları da kullanabilirler.

Ancak eski cihazın mali hafızasının 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren dolması halinde bunlara yeni mali hafıza takılamayacağı da unutulmamalı. Bu cihazların hurdaya ayrılarak yerine yeni nesil ödeme kaydedici cihaz alınması gerekiyor.

CIHAZLAR KAYIT ETTİRİLMELİ

Yeni nesil ödeme kaydedici cihaz kullanmak mecburiyetinde olan mükellefler, aldıkları cihazları, bağlı buldukları vergi dairesine bir dilekçeyle müracaat ederek kayıt ettirmek zorundalar. Bu zorunluluğun; belirli bir tür cihaz kullanma mecburiyeti getirilenlerce alış faturasının düzenlendiği tarihten itibaren 90 gün içerisinde, diğer mükellefler tarafından ise 30 gün içerisinde yerine getirilmesi gerekiyor. Dilekçeye alış faturası örneği, cihaz sicil numarası, cihazdan alınan bir fiş örneği de dahil olmak üzere gerekli belgeler ekleniyor.

Örneğin faaliyetlerinde seyyar EFT-POS özellikli cihaz kullanma mecburiyeti getirilen mükelleflerin en geç 1 Ekim 2013 tarihi itibarıyla düzenlenmiş faturalarını almak şartıyla bu cihazlarını fatura tarihinden itibaren en geç 90 gün (30 Aralık 2013

tarihini geçmemek üzere) içerisinde bağlı buldukları vergi dairesine kayıt ettirerek kullanmaya başlamaları gerekiyor. Mükelleflerin bu süre içerisinde mevcut ödeme kaydedici cihazları ve seyyar EFT-POS'ları kullanmaları mümkün.

Ayrıca mükelleflerin söz konusu süre içerisinde, her bir cihaz için ayrı ayrı olmak üzere ödeme kaydedici cihazlara ait levhayı vergi dairelerinden alarak işyerlerinde muhafaza etmeleri de gerekiyor.

FİŞ İLE SLİP TEK BELGEDE

Gelir İdaresi Başkanlığının internet sitesinde yeni nesil ödeme kaydedici cihazlarla ilgili yeni bir taslak tebliğ yer alıyor. Bu taslak tebliğde, banka kartları (kredi kartları dahil)

kullanılmak suretiyle gerçekleştirilen perakende satışlar sonrasında, yeni nesil ödeme kaydedici cihazlarla düzenlenecek satış fişleri ve banka POS belgelerinin birleştirilmesi öngörülüyor.

Buna göre banka kartlarıyla yapılan satışlara dair yeni nesil ödeme kaydedici cihaz fişlerinin müşteri nüshalarında, ödeme kaydedici cihaz fişlerinde yer alan mali bilgiler yanında, POS cihazı vasıtasıyla yapılan ödeme işlemine dair bankacılık bilgileri de yer alacak. Yani mali bilgiler içeren ödeme kaydedici cihaz fişi ile bankacılık işlemine dair bilgiler içeren ve POS cihazları tarafından üretilen belge (slip) birleştirilmiş olacak.

Taslak tebliğde ayrıntılı olarak bu fişlerin işyeri ve müşteri nüshalarında yer alması gereken bilgiler sıralanıyor. Buna göre bankacılık işlem bilgileri, fişin mali sembolden sonraki satırdan itibaren başlayacak ve bu bölümde bankacılık uygulamalarının gerektirdiği bilgiler yer alacaktır. Bankaların kendi ihtiyaçları doğrultusunda istedikleri ilave bilgilere de belge üzerinde yer verilebilecek.

Mükellefin ad, unvan, adres, tabela bilgileri ile tarih ve saat bilgileri, fişin mali bilgilerinin yer aldığı baş tarafında bulunduğundan, bankacılık bilgilerinin bulunduğu bölümde tekrar yer verilmeyecek.

UYGULAMAYA GEÇİŞ

Tebliğ taslağında, 1 Ocak 2014 tarihinden itibaren kullanıcılara teslim edilecek (satılıp henüz teslim edilmeyenler dahil) yeni nesil ödeme kaydedici cihazların yukarıda açıklandığı şekilde belge düzenleyecek özellikte olması gerektiği belirtiliyor.

Taslak aynen yayınlanırsa, yayım tarihinden önce teslim edilmiş cihazların ise Ocak 2014 ayının sonuna kadar yukarıda sayılan özellikleri içerecek hale getirilmesi gerekiyor.